VERKENNEN VAN VOLKSBUURTEN – GRONINGEN

Begin- en eindpunt: Station Groningen
Lengte: 15 kilometer
Website: KLIK HIER
Openbaar vervoer: Station Groningen Centraal
De route is in te delen in twee stukken van ongeveer 9 kilometer en 6 kilometer. Neem hiervoor bij station Groningen Noord de trein richting begin-/eindpunt station Groningen Centraal.

De hoofdstad van het noorden etaleert voor de volksbuurtverkenner een groot aantal mooie woonbuurten. Zo'n 37.000 van de totaal 109.000 woningen voor de ongeveer 250.000 stadjers in de Martinistad zijn in handen van woningcorporaties. Veel sociale huurwoningen uit het interbellum. En dan meestal zowel de traditie van het tuindorp als van de Amsterdamse School. Ruimtekunst, expressief en met uitgesproken kleuren. Daarnaast de hoofdstad van de toegangspoorten naar de trotse arbeidersbuurten.

Verkennen van volksbuurten – Groningen
3 mei 2026

Overzichtskaart

Verkennen van volksbuurten – Groningen
3 mei 2026

Algemeen

De wandeling tegen de klok in door de volksbuurten van de hoofdstad van NoordNederland begint en eindigt aan de noordzijde van Station Groningen. Via de binnenstad wandelt de volksbuurtverkenner richting oosten en beginnen in het Blauwe Dorp (A). Een echt tuindorp van kort na de Woningwet van 1901. Grote ruimtelijke eenheid met opvallende boerderijwoningen.

Verder naar het noorden naar de Bloemenbuurt (B). Ook hier verrassend veel en mooi kleurgebruik en verwijzingen naar de Amsterdamse School. Weer noordelijk hiervan bereiken we de Indische Buurt (C). Met het Deliplein als absoluut hoogtepunt. Een intiem woonpleintje, dat volledig omsloten en alleen bereikbaar is via een drietal poorten. We draaien weer naar het zuidwesten.

De noordkant van de vooroorlogse wijk de Hoogte (D) is geaccentueerd met strakke nieuwbouw. Hoog aan de noordrand en met lagere nieuwe eengezinswoningen aan de zijde van de oude wijk. In boerderijstijl als een knipoog naar de vooroorlogse woningen in het Blauwe Dorp (E). We wandelen verder richting zuidwesten. Ook de Concordiabuurt is relatief kort na de Woningwet van 1901 door de sociale sector gerealiseerd. Paddepoel (F) is hierna een klassiek voorbeeld van de naoorlogse wederopbouw. Inmiddels met de nodige vaak hogere nieuwbouw als impuls om de leefbaarheid te versterken.

Tenslotte draait de volksbuurtverkenner richting zuidoosten naar het eindpunt. Kostverloren (G) is zowel kort vóór als kort na de Tweede Wereldoorlog gebouwd. Met een trotse haan als verwijzing naar de ‘roots’ van de woningcorporatie. De vervangende nieuwbouw aan de Johannes Vermeerstraat vormt een juweeltje. De Badstratenbuurt (H) betekent de afsluiting. De naam verwijst naar het oorspronkelijke gemeentelijke zwembad van 1880. Gescheiden zwemuren voor mannen en vrouwen. Een ‘gratis’ achteringang voor de allerarmsten. Bedoeld om het zwemmen in vervuilde wateren tegen te gaan.

Verkennen van volksbuurten – Groningen
3 mei 2026

Overzicht volksbuurten

A – Centrum en blauwe Dorp

Na aanleg van de spoorlijn Enschede-Oldenzaal in 1890 ontstond deze wijk met veel Het Pepergasthuis aan de oostzijde van het stadscentrum is al in 1405 gesticht door vader en zoon Solleder. Onderdak voor arme pelgrims die Groningen bezochten. Later huisvesting en zorg voor ouderen die zich dat financieel wel moesten kunnen veroorloven. En momenteel sociale woningbouw. Het Rode Dorp in de Oosterparkwijk is inmiddels gesloopt. Maar het rond 1920 gebouwde Blauwe Dorp leeft nog volop. Dat ging niet zonder slag of stoot. Rond 2010 werd sloop afgewend door omvangrijke protesten, waarna ingrijpende renovatie volgde. In het hart de Lindenhof als een soort Drentse brink. In de nabijheid daarvan boerderijwoningen: vier onder één kap. Naar analogie van het Agnetapark in Delft of het Snouck van Loosenpark in Enkhuizen. De buurt kent een grote mate van eenheid door het stratenpatroon met symmetrie en de brink in de as.

B – Bloemenbuurt

De Bloemenbuurt is gebouwd rond 1930. Het sociaaldemocratisch gezinde Groninger gemeentebestuur zag een paradijs voor de arbeidersbevolking voor zich. Een woonbuurt voor de allerarmsten met een buurthuis, een speeltuin, plantsoenen, een badhuis en een naai- en kookschool. Maar zeker geen café of slijterij. Deze karakteristieke arbeidersbuurt bevat alle kenmerken van de Amsterdamse School. Straten en pleinen zijn als samenhangende ruimtes ontworpen, waarbij de bebouwing deze begrenst. Zowel eengezins- als gestapelde woningen. Mooie vormgeving van hoeken en poorten. Ook het materiaal- en kleurgebruik verwijst naar deze architectuurstroming. Meerdere kleuren metselwerk, fraaie metselverbanden zoals bij de poorten op de kruising van de Goudsbloemstraat en Lindenlaan en warme kleuren op kozijnen en gevelbekleding: geel, oranje en groen. Architect Siebe Jan Bouma liet zich inspireren door de mooie voorbeelden van de bakermat van de Amsterdamse school: Amsterdam-Zuid.

C – Indische Buurt

De woningnood rond het begin van de 20e eeuw was groot. In de voorgaande decennia verdubbelde het inwonertal van de gemeente (PDF). De woningbouwproductie bleef daarbij ver achter en woningcorporaties moesten nog uit de startblokken komen. Ter bestrijding van die schaarste ontstond de Indische Buurt tussen beide wereldoorlogen. De regie lag bij de lokale woningbouwverenigingen en de gemeente. De hele buurt bevat kenmerken van zowel de Amsterdamse als de Delftse School. Op het Deliplein komt alles samen wat de Indische buurt zoveel karakter geeft. Alleen bereikbaar via een drietal poorten. Beschut, groen, symmetrisch en de bebouwing omsluit de intieme woonbuurt. Gelukkig is veel van het oorspronkelijk karakter behouden. Grootschalige naoorlogse sociale nieuwbouw tussen het Molukkenplantsoen en het Van Starkenborghkanaal begrenst de Indische Buurt aan de noordzijde.

D – De Hoogte
De Hoogte is als tuindorp in de periode tussen beide wereldoorlogen ontstaan. De gevelsteen in de Cortinghpoort -vernoemd naar een oude borg– noemt als bouwperiode 1917-1920. De plafonds in deze poort verwijzen naar gotische kathedraalbouw. Misschien wel de mooiste poort van de totale sociale sector van ons land. De Hoogte zelf is een hofje in de beste stijl van een tuindorp. De dorpse gemoedelijkheid spat ervan af. De oude traditionele poort op de kruising van de Poortstraat met De Hoogte bevat een symbolische zichtlijn naar de moderne poort aan de Zuilen: de nieuwbouw die de wijk aan de noordzijde afsluit. De Helix fingeert als landmark bij de entree vanuit het noorden. Een negenhoekige vorm en een keramische gevel. Deze wijkbegrenzing bevat markante nieuwe woningen in moderne strakke architectuur. Inclusief een knipoog naar de boerderijwoningen in het Blauwe Dorp.

E – Concordiabuurt
De buurt is onderdeel van Tuinwijk. Het deel oostelijk van het Beesemoerpark is gerealiseerd door woningbouwverenigingen tussen beide wereldoorlogen in. Volgens het principe van het tuindorp. De Concordiastraat vormt de centrale as van de buurt met de Ooftstraat als hart, waaromheen de bebouwing gespiegeld is. Fraaie hoekoplossingen op deze T-splitsing. Zorgvuldige details in de gevels. Zoals de vormgeving van de gemetselde lateien boven de woonkamerkozijnen en voordeuren plus de doorlopende laag met staand metselwerk onder de goten. De Concordiabuurt loopt vloeiend over in Paddepoel. Het deel westelijk van het Bessemoerpark heeft alle kenmerken van de zakelijke wederopbouw van na de 2e Wereldoorlog. Zich herhalende ‘stempels’ met steeds dezelfde woningtypen: seniorenwoningen, portieketagewoningen en eengezinswoningen. Aparte parkeerpleintjes moeten het blik uit sommige woonstraten weren.

F – Paddepoel
De wijk Paddepoel is gerealiseerd in de jaren ’60 en ’70 van de vorige eeuw. Een klassiek voorbeeld van een wederopbouwwijk. Een aantal blokken gezamenlijk vormt een ‘stempel’, die zich diverse keren herhaalt. Opvallend binnen deze stempels zijn de autoluwe woonstraatjes met aansluitende speelgebieden. In de Grote Beerstraat en nabij het Reitdiep heeft deze naoorlogse wijk stevige injecties middels nieuwbouw gehad. Groningen schuwt hierbij niet om de hoogte op te zoeken (PDF). Aan de westzijde begrenst het Reitdiep de woonwijk. De corporatieflat aan de Watermanstraat kijkt hier ver richting westen. De hoekverdraaiing van de balkons moeten dat uitzicht versterken en verschaft de westgevel een dynamisch aanzicht. Voor het overige aan deze vernieuwde westzijde alleen koopwoningen. Luxueuze waterwoningen aan de Voermanhaven en terrasflats in een rood jasje aan de Hercules, Perseus en Centaur.

G – Kostverloren
De naam verwijst naar de voormalige herberg Kostverloren. De bouw van deze buurt is kort voor de 2e Wereldoorlog gestart. Hiervan getuigt de gevelsteen met trotse socialistische haan. Herdenking van de start op 27 november 1939 ter hoogte van de Adriaan van Ostadenstraat 163-165. Het naoorlogse deel begint in deze straat exact bij nummer 103. Meteen een overgang van traditioneel versus modern bouwen en ontsluiten van woningen. De schuine balkons geven de portieketageblokken uit de jaren ‘50 veel plastiek. Let op de vervangende nieuwbouw aan de Johannes Vermeerstraat met het staande metselwerk in geel -dame- aan de ene en blauw -dienstbode- aan de andere kant van de fraai vormgegeven woonstraat. Het fraai ontworpen binnenterrein verbindt de oude en nieuw gestapelde woningbouw aan weerszijden.

G – Badstratenbuurt
Het gemeentelijke zwembad aan de Kleine Badstraat dateert van 1880. In bedrijf tot in de jaren ‘50 van de vorige eeuw. Belangrijk in een tijd dat de bevolking snel groeide, woonomstandigheden erbarmelijk waren en volop in vervuild openbaar water gezwommen werd. Nu nog gedeeltelijk corporatiebezit met buurthuisfunctie. De Wester en Ooster Badstraat hebben beide alle kenmerken van de revolutiebouw van het einde van de 19^{e} eeuw. De woningnood was extreem, banken verleende huisjesmelkers goedkoop krediet en de regels waren minimaal. Smalle gevels versus diepe panden met minimale achtertuintjes zorgden voor lage kosten voor zowel infrastructuur als bouw. Het sociale bezit in de wijk concentreert zich aan de oostzijde bij het Hoornsediep. Wonen in een historische omgeving op een steenworp afstand van binnenstad en station.